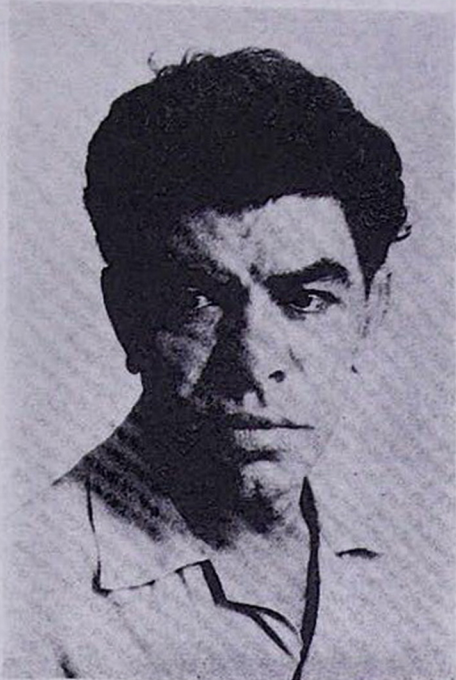

Մահագրութիւն

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵԼԱԿ

(1924 - 1971)

Պարոյր Սելակ (Ղազարեան) ծնած է Սովետաշէն (Չանախէի) գիւղը, 1924 թ.ի Յունուարի 26-ին:

1939-1945 թթ. Պարոյր Սելակ համալսարանական ուսանող է Երեւանի Պետական Համալսարանի Բանասիրական ձիւղին: Համալսարանը աւարտելէ ետք, ան կը շարունակէ իր ուսումը Հ. Ս. Ս. Հ. Գիտութիւններու Ակադեմիայի գրականութեան ինստիտուտին մէջ, որպէս ասպիրանտ, իրեն մասնագիտութիւն ընտրելով հայ հին եւ միջնադարեան գրականութիւնը: 1967 թ.ին ան կը պաշտպանէ իր թեզը, նիւթ ունենալով Սայաթ Նովան, որուն համար կը ստանայ Բանասիրական Գիտութիւններու Դոկտոր տիտղոսը:

1949-1957 թթ., Պարոյր Սելակ մաս կը կազմէ Աւանկարտ եւ Գրական Թերթ թերթերու խմբագրութիւններուն, ինչպէս նաեւ կ'աշխատի Արտասահմանեան Երկիրներու Հետ Մշակութային Կապի ընկերութեան հայկական բաժանմունքին մէջ, որպէս բաժնի վարիչ: 1963 թ.էն սկսեալ ան աւագ գիտաշխատող է Մանուկ Աբեղեանի Անուան Գրականութեան Ինստիտուտի մէջ: 1966 թ.ին կ'ընտրուի Հայաստանի Գրողներու Միութեան վարչութեան քարտուղար: 1967 թ.ին՝ Ս. Ս. Հ. Գերագոյն Սովետի պատգամաւոր:

Բանաստեղծ, հրապարակագիր և խմբագիր, Պարոյր Սեւակ 1969 թ.ին կը հրատարակէ բանասիրական իր առաջին ծաւալուն աշխատանքը՝ ՍԱՅԱԹ ՆՈՎԱՆ:

Կը մեռնի 1971 թ.ի Յունիսի 17-ին, ինքնաշարժի արկածով:

Կ'ողբանք անժամանակ մահը մեծատաղանդ բանաստեղծին ու հմուտ բանասէրին:

ԽՄԲ.

ՄԻՔԱՅԷԼ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

(1899 - 1971)

1971 թ.ի Հոկտեմբերի 29-ին, հայ մշակույթը կորցրեց սովետահայ ճարտարապետութեան ստեղծմանը, նրա կազմաւորմանը և զարգացմանը մասնակից, բազմաճիւղ, առաջատար ճարտարապետ Միքայէլ Մազմանեանին:

Նա ծնուել էր 1899 թ.ին Թբիլիս քաղաքում, միջնակարգ կրթութիւնը ստացել էր Ներսիսեան դպրոցում, որը աւարտել է 1918 թ.ին: 1916 թ.ին հետաքրքրուած հայկական միջնադարեան արուեստով, գնում է Անի, և Ն. Մառի ցուցումով, կատարում է Տիգրան Հոնենց եկեղեցիի որմնանկարների պատճենահանումներ:

1921 թ.ին մեկնում է Մոսկուա, ուր Վխուտեմաս դեղարւեստական-տեխնիկական բարձրագոյն արուեստանոցներում, սկըզ-

բում սովորում է նկարչութիւն, ապա փոխադրում է ճարտարապետական բաժինը եւ աւարտում է 1929 թ.ին: Նոյն տարին մի քանի ուս եւ հայ ճարտարապետների հետ, Կ. Հալաբեանի ղեկավարութեամբ հիմնադրում են՝ «Ամբողջ Ռուսաստանի Պլոբետար Ճարտարապետների Միութիւն»ը, այսինքն «Վոպրա»-ն, որուն մասնակից եղաւ իր կեանքի անբաժանելի ընկեր՝ ճարտարապետ Գէորգ Գոչարը: «Վոպրա»-ն դործեց մինչեւ 1932 թ.ը, երեք տարւայ ընթացքում մշակեց բաւականի հարուստ ծրագիր, պայքարեց կոնստրուկտիվիզմից հետեւած Օսա եւ աւելի Ֆորմալիստ բնոյթ կրող Անդլա կազմակերպութիւնների դէմ, վերականգնեց մշակոյթի աւանդներին կապուելու կարեւորութիւնը, որը սակայն, չէր նշանակելու դասական ոճերի օգտագործում այլ ճանապարհ դէպի ժողովրդական ճարտարապետութիւն: Նպաստեց արդիւնաբերացուած շինարարութեանը, ուր տեխնիկան, սակայն, պէտք էր նկատուէր ոչ թէ ձեւը թելադրող, այլ որպէս ճարտարապետութեանը օժանդակ մաս: Ձեւը չէր կարելի լոկ ֆունկցիայի երեւոյթ նկատել այլ արդարացուած, այսինքն հիմնաւորուած էր լինելու պարունակութեան միջոցով խկ ծաւալը, մակերեսների մշակումը շարադրուելու էր օգտագործելով համաչափութիւնների կարգը:

Վերադառնալով Հայաստան, Գ. Գոչարի նախադաշնութեամբ կազմակերպեց Վոպրա-ի «Հայկական ընկերութիւնը», որը երեք տարուայ կարճատեւ շրջանում, երիտասարդ հայ ճարտապետների բեղմնաւուն եւ բազմակողմանի դործունէութեամբ, ստացաւ համասովետական նշանակութիւն: «Հայկական ընկերութիւնը» եղաւ եւրոպական արդի ճարտարապետութեան զարգացման համար, հայ ճարտարապետների ունեցած առաջին մասնակցութիւնը:

Երեսունական թուականներին երբ Երեւանում, Պոլիտեխնիկ ինստիտուտին կից, ստեղծուեց ճարտարապետութեան ֆակուլտետը, Մ. Մաղմանեան եղաւ առաջին ղերեկտորը (1930-35 թթ.): Նա եղել է նաեւ Հայաստանի ճարտարապետների Միութեան կազմակերպիչներից: Նոյն այդ տարիներին իր ընկերներ՝ Կ. Հալաբեան, Գ. Գոչար, Ա. Ահարոնեան, Մ. Սաֆարեան, Հ. Մարգարեանի հետ, հանդէս եկաւ բնակելի եւ հասարակական շէնքերի նախագծման, բնակավայրերի յատակագծման դործերով:

1931-37 թթ. Մ. Մաղմանեանի գլխաւորութեամբ կազմուեց Լենինական քաղաքի ընդլայնման ու բարեկարգման նախագիծը, ինչպէս եւ Փարաքար ու Նորադիւղ աւանների յատակագիծը: Կազմուեցին երկրաշարժից տուժած Զանգեզուրի որոշ վայրերի յատակագծերը. այդ շրջանին է պատկանում բլուրի լանջին աստիճանաձեւ դասաւորուած մենատների առաջարկը (Խնձորեսկ): Ապա

իրար յաջորդեցին՝ Կոմունատունը, Երզնսի բնակելի տունը, կառուցողների ակումբը, Երեւանի կեդրոնական հանրախանութը, հանքավարչութեան շէնքը:

Մ. Մաղմանեանը 1954 թ.ին իրագործեց Երեւանի Շահումեանի շրջանում, Հրազդան գետի աջ ափին, 60.000 բնակչի համար նախատեսուած, բնակելի ինքնարաւ նոր զանգուածը:

1955 թ.ից, շուրջ 15 տարի գլխավորեց «Երեւան նախագիծ» ինստիտուտի քաղաքաշինական բաժնի արուեստանոցը եւ 1967-68 թթ.ին, որպէս հեղինակային խմբի ղեկավար, կազմեց մայրաքաղաքի հեռանկարային զարգացման գլխավոր յատակագիծը: Քաղաքաշինական կարեւոր այս ներդրումը եղաւ իր բազմաբեղուն դործունէութեան, հարազատ ժողովուրդին մատուցած, հայրենասիրական ծառայութեան պսակը:

ԱՐՄԷՆ ԶԱՐԵԱՆ

ՄԵՍՐՈՊ ԵՊՍ.

ԹԵՐԶԵԱՆ

(1914 - 1971)

Մեսրոպ Եպոս. Թերզեան ծնած է Ատանա, 1914 թ.ի Նոյեմբերի 10-ին: Արհաւիրքի օրերուն, հայրը կորսնցնելէ ետք, ընտանիքին հետ կ'անցնի Լիբանան:

1928 թ.ի Հոկտեմբերին կը մտնէ Զմամուռ հայ վանքի նորընծայարանը, ու կը յաճախէ Պէյրուսի Սէն Ժօզէֆ համալսարանը, ուր իր ուսումը աւարտելէ ետք, 1934 թ.ին կը ղրկուի Հռոմ, եկեղեցական բարձրագոյն ուսում ստանալու համար: Հռոմի մէջ ան կը հետեւի իմաստասիրական եւ աստուածաբանական դասընթացներուն, տեղւոյն Գրիգորեան Համալսարանին մէջ: 1940 թ.ին կը ձեռնադրուի քահանայ: Զեռնադրութենէն ետք, կը հետեւի եկեղեցական իրաւաբանութեան մասնաճիւղին: Իրաւաբան վարդապետի տիտղոսին համար կը պատրաստէ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԺԸ. ԴԱՐՈՒՆ աւարտաճառը:

1945 թ.ին կը վերադառնայ Պէյրուս, ուր կը ստանձնէ Աւետիք ամսաթերթի եւ Մաքիս շաբաթաթերթի խմբագրապետութիւնը: Ժողովրդապետութեան եւ տնօրէնութեան պաշտօններ վարելէ ետք, 1958 թ.ին՝ Զմամուռ հայ վանքին ու նորընծայարանին մեծաւոր կ'ընտրուի:

1963 թ.ին կ'օծուի Եպիսկոպոս, ու կը նշանակուի Կիլիկիոյ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքական Թեմի ընդհանուր փոխանորդ: Պաշտօն մը, զոր կը վարէ մինչեւ իր վախճանումը՝ 1971 թ.ի Յունւարի 13-ը:

Մետրոպ Եպս. Թերզեանի դրչին կը պատկանին բանասիրական ու պատմագրական հետեւեալ գործերը. ԶՄՄԱՌՈՒ ՀԱՅ ՎԱՆՔԸ (1749-1949), Պէյրուս 1949, LE PATRIARCAT DE CILICIE ET LES ARMÉNIENS CATHOLIQUES (1740-1812), Beyrouth 1955, ՅԱԿՈԲ Դ. ԶՈՒՂԱՅԵՑԻ (1655-1680), Պէյրուս 1956, ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՂԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿԱՆԻՆ, Պէյրուս 1958, ԲՐԳԵՆԿԻ ՆԱԽԱՎԱՅ ԱՌԱՔԵԱԼԸ, Պէյրուս 1959:

ԽՄԲ.

ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԹԱՇԵԱՆ

(1896 - 1971)

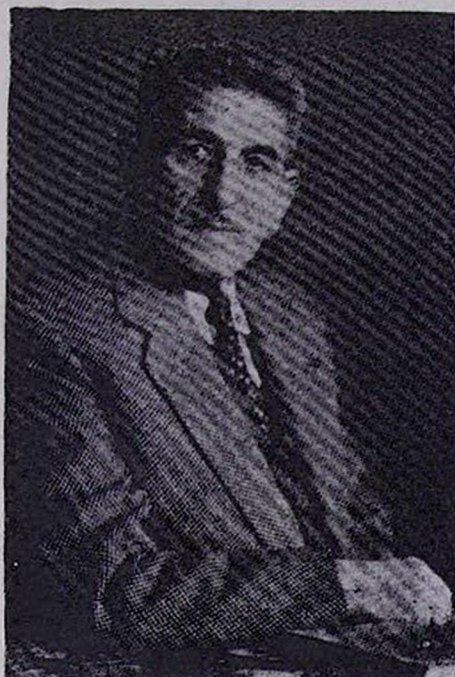
Բենիամին Թաշեան ծնած է Ատափաղար, 1896 թ.ի Դեկտեմբերի 20-ին: Նախակրթութիւնը ծննդավայրին մէջ ստանալէ ետք կ'անցնէ Պոլիս, ուր իր ուսումը կը շարունակէ Հինգլեանի հիմնած Նոր Դպրոց-ին մէջ:

1915 թ.ին կ'աւարտուի Աֆիոն - Գարահիսար: 1918 թ.ին կը վերադառնայ Ատափաղար: 1922 թ.ին՝ Պոլիս: Ապա՝ Յունաստան, եւ 1923 թ.ի Մարտի վերջերուն՝ Եգիպտոս: Շրջան մը Կամսարական ծխախոտի գործատան մէջ պաշտօնեայ է: 1932-1946 երկարող տարիներուն՝ ուսուցիչ: 1946 թ.ին կը մտնէ Յուսաքիւր-ի խմբագրութեան մէջ: 1947-1960 թթ.ուն՝ խմբագիր է նոյն թերթին: 1961 թ.ին կը հրաժարի խմբագրի պաշտօնէն, նուիրուելու՝ գրական աշխատանքի: Վերջին տարիներուն՝ խմբագրապետ Յուսաքիւր-ի:

Հայերէն լեզուի հաւատարիմ նուիրեալ, Բ. Թաշեանի գրչին կը պատկանին հետեւեալ աշխատասիրութիւնները. ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ, Գահիրէ 1961, ԼՍԱՐԱՆ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ, Գահիրէ 1962, ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ, Գահիրէ 1963, ԹԻՒՐՆ ՈՒ ԹԵՐԻՆ, Պէյրութ 1968: Հրատարակած է նաեւ՝ ՀԱՅ-ԿԱՐԱՆ հայ լեզուի ընթերցանութեան դասագիրքերու շարքը:

Կը մեռնի Գահիրէ, 1971 թ.ի Նոյեմբերի 16-ին:

ԽՄԲ.

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՐԿ.
ԹՈՐՈՍԵԱՆ**

(1886 - 1971)

Յովհաննէս Սրկ. Տոմարզացի (Թորոսեան) ծնած է Թոմար-
դա, 1886 թ.ի Սեպտեմբերի 21-ին:

1900 թ.ին կը մտնէ Թոմարզայի վանքը, որպէս գիշերօթիկ
աշակերտ: Ապա՝ նոյն վանքին մէջ կը պաշտօնավարէ որպէս ու-
սուցիչ եւ գիշերօթիկ աշակերտներու պատասխանատու: 1911 թ.ին
Կեսարիոյ մէջ կը ձեռնադրուի Աւագ Սարկաւազ: 1915 թ.ին կ'աք-
սորուի Հալէպ: 1917 թ.ին կամաւոր կ'արձանագրուի ու կ'երթայ
Կիպրոս: 1918 թ.ին՝ Պէյրութ: Ապա իր բնակութիւնը կը հաստա-
տէ Ալէյի մէջ: Լուսանկարչութիւնը կ'ընտրէ որպէս ապրուստի մի-
ջոց:

Պատանի հասակէն կը կապուի գիր ու գրականութեան: Իր
կեանքի վերջին շրջանին կը լծուի հայրենի աշխարհին պատմու-
թիւնը գրելու աշխատանքին: ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՏՈՄԱՐԾԱՅԻ
(Պէյրութ 1959, 1969, 1969) երեք ստուար հատորները կը մնան իր
անխոնջ ու հաւատարիմ աշխատանքին արդասիքը:

Կը մեռնի Պէյրութ, 1971 թ.ի Նոյեմբերի 18-ին:

ԽՄԲ.

